

WELMEC 6.3

(1. Baskı)

WELMEC

Avrupa Yasal Metroloji İşbirliği

'76/211/EEC Konsey Direktifi'nin uyumlaştırılmış olarak uygulamasına ilişkin rehber

Haziran 2000

WELMEC

Avrupa Yasal Metroloji İşbirliği

ÖNSÖZ

WELMEC Avrupa Birliđi ve EFTA Üye Ülkeleri arasında yasal metroloji hizmetleri konusunda bir işbirliğidir. Bu belge, ölçü aleti üreticileri ve bu ürünlerin uygunluk değerlendirmesini gerçekleştirecek onaylanmış kuruluşlara yol göstermek amacıyla WELMEC tarafından yayınlanan Rehberlerden biridir. Rehberler sadece tavsiye niteliğindedir ve ilgili AB direktiflerinde belirtilenler dışında hiçbir sınırlama veya ek koşul getirmez. Alternatif yaklaşımlar kabul edilebilir, ancak bu belge içinde sunulan tavsiyeler WELMEC' in görüşünü yansıtır ve takip edilecek en iyi uygulamalardır.

Orijinal versiyon WELMEC tarafından yayınlanmıştır.

WELMEC Secretariat
NWML
Stanton Avenue
Teddington
United Kingdom

Tel:+44 (0)20 8943 7216
Faks:+44 (0)20 8943 7270

Türkçe çevirisinden "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Ölçüler ve Standartlar Genel Müdürlüğü" sorumludur.

G.M.K Bulvarı 128
06100 Tandođan
ANKARA

Belgeye giriş

Genel

Avrupa Ekonomik Bölgesi üye ülkeleri 19.Aralık.1974 tarihli 75/106/EEC ve 20.Ocak.1976 tarihli 76/211/EEC Konsey Direktif'lerini kendi ulusal kanunları içinde yürürlüğe koydular. Direktifler e-işaretli hazır ambalajların miktar kontrolü ve işaretlenmesi ile ilgilidir.

Bu belge WELMEC tarafından basılan seri belgelerin bir bölümüdür:

- 6.0 Hazır ambalajlamaya giriş
- 6.1 Terimlerin tanımı
- 6.2 Terimlerin çevirisi
- 6.3 Direktifin uygulanması
- 6.4 Paketleyiciler için rehber
- 6.5 Denetçiler için rehber
- 6.6 Sistem üreticiler için rehber

Bu seri belgeler, e-işaretli hazır ambalajlara uygulanan 75/106 ve 76/211/EC Direktifleri ile ilgili taraflara bir yol gösterici sağlamayı amaçlar.

Direktiflerin tatbikine ve ortak yorumlanmasını sağlayacak ve ticaretin engellerini kaldırmada yol göstereceklerdir.

Uyarı

Bu seri belgelerin, yukarıdaki Direktiflerin içermediği önceden belirlenmiş miktarlardan oluşan belirli ürünler ve e-işaretsiz ambalajlar gibi konularla ilgilenmediğini belirtelim.

Belgenin formatı

Bu belge 4 bölüme ayrılır:

Bölüm0	:	Giriş, yöntembilim ve tanımlar
Bölüm1	:	76/211/EEC Konsey Direktifi Ek I
Bölüm2	:	76/211/EEC Konsey Direktifi Ek II
Bölüm3	:	Bu Direktif'in özellikle kapsamadığı konular

Bölüm 0 : Giriş, yöntembilim ve tanımlar

- 0.1 22 Mayıs 1997 tarihinde yapılan Çalışma Grubu toplantısında, Önerge 44 ile, "WELMEC Mutabakat Belgesi"ni imzalayan ülkelerin, 76/211/EC Direktifi'ni nasıl uygulayacaklarını belirten bir belgenin üretilmesi teklif edildi. 75/106/EEC Direktifi benzer şekilde ifadelendirildi.
- 0.2 19 Kasım 1997 tarihli pecx-04 versiyon 9 sonucu olarak üretilen belge, talep edilen belgeye bir temel olarak kullanıldı. Üyelerin, Direktif'in her bölümünü dikkate almaları ve koşulların pratik bir şekilde uygulanmasında, - 5g 'dan 10 kg'a veya 5 ml'den 10 l'ye kadar miktarlarda Direktif'e uyumlu e-işaretili ürünler için, güvenli, kabul edilebilir uygulamalarda anlaşmaları istendi.
- 0.3 Çalışma Grubu uluslararası ticaretin önemini kabul ederek 15 Mayıs 1998 tarihli toplantısında, Dünya Ticaret örgütü'nün OIML tavsiyelerini kabulünü kendi çalışmasına yansıtmasında anlaştı. Dolayısı ile OIML tavsiyeleri¹ bu belgede bir yol gösterici olarak not edilmiştir, ancak yerel yasaların bu tavsiyelerden ayrılabilceği kabul edilmiştir. Ayrıca, kanunları sadece mahkemelerin kesin olarak yorumlayacağı kabul edilmiştir ve bu belge yerel yasaları etkilemez. Sadece, çalışma grubundaki uzmanların düşüncelerine dayanan tavsiyelerdir.
- 0.4 Çapraz referans için yardımcı olmak için, Direktif'e ait sözler italik karakterdedir ve Bölüm 1 ve 2'deki paragraf numaraları Direktif'in Eklerindeki paragraf numaraları ile aynıdır. Aşıkardır ki, Direktif'in eklerinin tamamı alınmamıştır. Bu bölümler, yazılı olarak kabul edilen tanımlar ve üzerinde tartışılmayan koşulları içermektedir.
- 0.5 Bu belgenin amacı:
  - a) Direktif'in belirsiz (şüpheli) olan kısımlarını aydınlatmak, Direktif'i tekrar gözden geçirerek EU için ana hatları ortaya koymak ve problemleri alanları kaldırmaya yardımcı olmak.
  - b) Ticaretin engellerini kaldırmak için, zamanı geldiğinde WELMEC ülkelerine kendi kanunlarını düzenlemek için yol göstermek,
  - c) Direktif ile uyumlu hazır ambalajları sağlamak için miktar kontrolü uygulamasını arzulan diğer ülkelere yol göstermek.

-----
¹OIML R 79, Hazır ambalajlı ürünlerin etiketlenmesi koşulları, ve
OIML R 87, Ambalajların Net miktarları

0.6 Tanımlar- Bkz. WELMEC Belge 6.1 ve Metroloji Temel ve Genel Terimler Sözlüğü (VIM)

Bir hazır ambalajlı mamulün gerçek dolun miktarı; hazır ambalajın gerçekte içerdiği ürün miktarıdır.² Bu hazır ambalajın gerçek net miktarı olarak alınmalıdır. Gerçek miktarın kontrolüne ait prosedürler, Direktif - Ek II içinde bulunmaktadır.

Tanımlanmış mamul

Ambalaj üzerinde ambalaj içindeki ürün olarak belirtilen, ambalaj malzemesi ve ambalajın içindeki diğer malzemeler haricindeki ürün.

İthalatçı

Üçüncü bir ülkeden kendine ait bir Direktif kapsamındaki ürünü, EEA pazarına getiren kişi.

MCB

Ölçü kabı olarak kullanılan ölçü şişesi, hacmi ve etiketlemesi 75/107/EEC Direktifi ile uyumlu şişedir³.

Net miktar

Ambalaj malzemesi ve ürün ile paketlenen diğer malzemeler haricinde, ambalaj içindeki ürünün net miktarı³.

Gıda bir sır ile kaplandığında, gıdanın beyan edilen net miktarı sır miktarının dışında kalan miktardır. Benzer olarak, imalat sonrası peynir üzerine koyulan balmumu net miktarın dışındadır.

Çalışma Grubu karar vermiştir ki, Direktif, “ Mamule ait (individual) ambalaj “- mamul içinde doğal olarak bulunan maddeler hariç, kullandıktan sonra kalan her şey- okunulacak şekilde değiştirildi+. Ayrıca, 79/112 Direktif ile sıvı ortamda sağlanan katı ürünlere ait net ağırlık olarak işaretlenen mamuller için, bu miktar, nominal miktar olarak dikkate alınır ve bu şekilde “e” işareti ile işaretlenir.

Hazır ambalajlı bir mamulün nominal dolun miktarı “anma ağırlığı veya anma hacmi”; ambalajı üzerinde belirtilen ve bu hazır ambalajın ağırlık veya hacim olarak içermesi varsayılan mamul miktarıdır+.

Nominal miktar, mamul ile birlikte paketlenen herhangi ürün veya ambalaj malzemesi dışında, ambalaj içindeki tanımlanmış mamulün tanımlanmış net miktarı olarak alınır. Nominal miktar ambalaj üzerindeki işaretlerle ilgilidir ve mamul ambalajlarının gerçek miktarlarını ifade etmez.

Paketleyici

Paketleyici, paketlemeden sorumlu kişi olarak, Direktif’te geniş bir tanımla verilir.

Hazır ambalaj

Satın alanın olmadığı yer ve ortamda doldurulan bir mamulü içeren ve ambalajın içerdiği mamul miktarı önceden belirlenmiş bir degerde olan ve açılmadan veya fark edilmeksizin değiştirilemeyen ambalaj.

-----
² 76/211/EEC Ek I para 2.2

³ OIML R79 Para 1.2

+ 76/211/EEC article 2

+ 76/211/EEC Ek I para 2.1

+ Hazır ambalajlı mamul bir kap için koyulmuş veya bir biçimde paketlenmiş bir üründür, ve miktarı belirlenmiş ve satılmak için etiketi üzerinde gösterilmiştir.

Temel gösterge paneli

Ambalajın, göstergenin en uygun biçimde gösterilen, takdim edilen veya normal ve alışılmış şartlarda tetkik edilen kısmı+.

Ürün

Ambalaj içeriği olarak ambalaj üzerinde tanımlanır.

Onaylanmış

Uygun direktif koşullarına uygunluğu onaylanmış. İlgili direktifin olmadığı durumdaki ekipmanlar için yetkili bir kuruluş tarafından test ve onay demektir.

Ambalaj malzemeleri ve herhangi diğer malzeme

Tanımlanmış ürünün bir parçası olmayan ve hazır ambalaj içindeki her şey. Tanımlanmış ürünün korunması, saklanması veya tüketilmesi amacı için kullanılır.

Ambalaj

Mamulü saran, kaplayan paket. Gıda ile ilgili olarak, eğer ambalaj yenilir olarak tasarlanmışsa, net miktarın bir parçası olarak dikkate alınır.

+ 76/211/EEC art.2.2

+ OIML R79 para 2.1

+ OIML R79 para 2.4

BÖLÜM 1: Konsey Direktifi 76/211/EC Ek I

1. HEDEFLER

Bu yönetmelik kapsamına giren hazır ambalajlı mamuller, aşağıdaki koşulları yerine getirecek biçimde üretilmiş olmak zorundadır.

1.1. “gerçek dolun miktarlarının ortalaması nominal miktarından daha az olamaz”

Nominal miktar net nominal miktara karşı düşer.

Paketleyiciler/ithalatçılar miktar kontrol sistemlerini yetkili kurum tatmin olduğu müddetçe kendileri seçebilirler.

Hazır ambalajlar, sonuçları referans yönteme göre karşılaştırılabilir bir referans testi geçebilmelidir. Referans test yetkili kurum tarafından tatbik edilecek ve aşağıdaki şekilde alınan örnek üzerine uygulanacaktır:

- a) paketleme hattı sonundaki 1 saatlik imalat veya eğer, tüm parti imalatı süresi 1 saatten kısa ise, bu süre içindeki imalat, veya
- b) eğer, paketleme hattını terk etmişler ise, aynı partiden 10.000 adede kadar paket.

1.2 “2.4’te (Tablo 1) belirtilen müsaade edilebilir negatif hatası daha büyük olan hazır ambalajların oranı, EK II’de belirtilen deneylerin şartlarını sağlayan hazır ambalaj partisinden yeterince küçük olmalıdır. “

Her nominal miktar için müsaade edilebilir negatif hata, Direktif’in Ek I paragraf 2.4’te belirtilmiştir. Nominal miktardan bir müsaade edilebilir negatif hata düşük olan miktardan, bazen ‘TU1’ olarak söz edilir.

Hatalı hazır ambalaj, miktarı TU1 ‘in altında olan hazır ambalajdır. Bu amaçlarla, “yeterince küçük” ün anlamı, parti içindeki hazır ambalajların %2,5 ‘dan fazlası hatalı olamaz ve Ek II paragraf 2.3 ‘teki referans testi geçmelidir, olarak alınmalıdır.

NOT: Referans testler sadece Yetkili kurumların kullanımı içindir. Paketleyiciler veya ithalatçılar tarafından Direktif ile uyumluluğu göstermek için kullanılmayabilirler.

1.3 2.4’te (tablo 1) belirtilen müsaade edilen negatif hatanın 2 katından daha fazla negatif hataya sahip hiçbir hazır ambalaj, madde 3.3 ‘de belirtilen “e” işaretini taşıyamaz.”

Nominal miktardan 2 müsaade edilebilir negatif hata düşük olan miktardan, bazen ‘TU2’ olarak söz edilir.

TU2’in altında bir hazır ambalaj üretme olasılığı 10000 ‘de 1 ‘den daha fazla olmaması amacı için bir miktar kontrol sistemi kurmak, kabul edilebilir olarak dikkate alınacaktır.

NOT: OIML R87 ‘de eşdeğer bir minimum miktar koşulu yoktur.

3. HAZIR AMBALAJ ÜZERİNDEKİ YAZILAR VE İŞARETLER

Bu Direktif'e uygun olarak üretilmiş ve piyasaya arz edilmiş bütün hazır ambalajların üzerindeki yazılara ve işaretler silinmeyecek, açıkça okunabilecek ve iyi görünebilecek şekilde aşağıdaki koşullarda yazılmak zorundadır:

OIML, net miktar beyanının, ambalaj üzerinde temel göstergede kolay okunabilir siyah harflerle veya arka plan ile kontrast olarak göze çarpacak şekilde diğer bilgiler ile basılmasını tavsiye eder; bununla birlikte, net miktar baskı, kabartma veya kalıp ile ambalaj yüzeyine işlenmiş ise, diğer talep edilen etiket bilgileri yüzey veya etiketin başka bir yerinde göze çarpacak şekilde gösterilebilir.

3.1 “Nominal miktar (ağırlık veya hacim)..”

+ Miktar sıvı, veya viskoz mamuller için hacim, katılar, yarı-katılar veya viskoz ürünler için kütle cinsinden olmalıdır. OIML, aerosollar için beyan edilen miktarın, kullanım talimatlarına uyulduğunda çıkan net miktarın kütlesi olmasını tavsiye eder. İtici net miktar beyanı tarafından kapsanır. Mevcut yasal şartlar için, bkz. Bölüm 3 paragraf 0.4.

3.2 “Hazır ambalajın üzerinde, firmayı, dolum işletmesini, siparişçiyi veya ithalatçıyı belirleyecek tescilli markanın konulması zorunludur.”

İsim veya işaret için minimum şart, onunla birlikte posta kodu veya coğrafi kodudur. Bu işaret normal sunum şartlarında kolayca okunabilir ve görünür olmalıdır. Diğer dikey Direktifler adres, kayıt bürosunun adresi gibi ilave bilgileri talep edebilir. OIML, isim paketleyici veya ithalatçı olmadığı durumda, ismin, ürünün kişi bağlantısını gösteren bir ibare ile nitelendirilmesini tavsiye eder. Örneğin, “ ... için imal edildi”.

Diğer kanunlar eğer ürün EEA dışında imal edildi ise ülke menşeyinin beyan edilmesini isteyebilir.

3.3 “En az 3 mm yüksekliğinde bir küçük ‘e’, nominal dolum miktarını belirten rakam veya birim gibi konur...”

Miktar beyanlarından sadece bir tanesi ‘nominal miktar’ olarak dikkate alınır ve ‘e’ işareti aynı görüş alanında olmalıdır. Bu kombinasyon normal sunum şartlarında ambalaj üzerinde kolayca okunabilir ve görülebilir olmalıdır.

Metrik miktara ilave olarak, yanıltıcı olmadıkları müddetçe metrik sistemde olmayan diğer miktar işaretleri etiket üzerinde yer alabilirler.

+ OIML R79 para 5.5.2

+ OIML R79 para 5.3

+ OIML R79 para 4

4. **PAKETLEYİCİ VE İTHALATÇININ SORUMLULUĞU**

4.1 **“Paketleyici veya ithalatçı hazır ambalajlı mamullerin bu Direktif hükümlerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.”**

EEA içinde üretilen hazır ambalajlarda, paketleyici bu şartı sağlamak ile yükümlüdür.

EEA dışında üretilen hazır ambalajlarda, EEA içindeki ilk ithalatçısı bu şartı sağlamak ile yükümlüdür.

Yerel yasalar firma veya sadece tekil olarak bir çalışanı sorumlu kılabilir.

4.2 **“Gerçek dolum miktarı “ olarak bilinen bir hazır ambalajın içerdiği ürün miktarı, paketleyici ve/veya ithalatçının sorumluluğu altında ağırlık veya hacim olarak ölçülür ve kontrol edilir.”**

“Gerçek dolum miktarları “ net miktarlar olarak alınacaklardır.

İthalatçı, başka bir kişi ile onun adına gerekli kontrolleri yapmak üzere anlaşma yapabilir. Kontroller hazır ambalajlar onun mülkünden ayrılmadan önce yapılmalıdır. İthalatçı bu şartın sağlanmasında sorumlu kalabilir, kontrol ve kayıtların uygunluğunu sağlamak zorundadır.

4.3 **Ölçüm ve kontroller gerekli işlemleri yerine getirmek için uygun yasal ölçüm cihazları tarafından yapılacaktır.”**

Kullanılan cihaz tipi yasalar tarafından kontrol edilen, dolayısı ile onaylı olmalı ve yasal şartlarla uyumluluğun sürekliliği kontrol edilmelidir.

Yetkili kurum tarafından izin verilen diğer tip cihazlar kullanılabilir ve aşağıdaki gibi ;

- a) Mutabık kalınan bir yöntemle kalibre edilen, veya
- b) Yetkili bir kurum tarafından sertifikalandırılmış

Her iki durumda da ölçüm belirsizliği ve izlenebilirliği kanıtlanmış olarak.

Elde edilen değer ve belirsizliği dikkate alınacaktır. Yapılan ölçümün toplam belirsizliği (%95 güvenlik seviyesinde) , hazır ambalajın müsaade edilen eksik dolum miktarının beşte birini aşamaz. Eğer, paketleyici fazla doluyla kompanze ederse, ölçüm belirsizliği şartları azaltılabilir.

Ölçüm cihazı toplam ölçüm belirsizliği dikkate alınarak seçilmelidir. Ölçüm belirsizliği dikkate alınırken ölçüm sonucunu etkileyen cihaz, çevre ve dara gibi tüm eleman ve durumlar dikkate alınmalıdır.

(MCB) hatalarının müsaade edilebilir negatif hatanın beşte birini aştığı kabul edilmiştir.

Toleranslar aşılamayacaklardır.

4.4 Gerçek miktarların ölçülemediği yerlerde, üretici tarafından yapılan kontroller ürün miktarının etkili olarak temin edilecek şekilde organize olacaktırdır.

Bu kontrol şartlarının sağlanması, paketleyicilerin mamul kontrollerini üye ülkeleri Bakanlıkları tarafından belirlenen prosedürler çerçevesinde yapması”..”.

Bu paragraf, üretici tarafından her birinin gerçek miktarının nominal miktardan büyük olduğunun garanti edildiği, yasal ve uygun ekipmanlarla üretilen hazır ambalajlara uygulanmaz. Bu durumda herhangi bir kaydın yapılması gerekmez.

Yerel yasalarca Bakanlık tarafından onaylanması talep edilen belgelenmiş uygun bir miktar kontrol sistemi zorunlu olabilir.

Sistemin uygun olması için,

- a) kurulumundan izleme ve düzenli gözden geçirmeye kadar sistemi belirtmelidir.
- b) hedefleri ve limitleri doğrulamalıdır,
- c) limitlerin ihlali durumunda izlenecek bir prosedürü olmalıdır,
- d) uygulandığını gösteren kayıtlar gerektirmelidir.

Uygun ölçme cihazları Ek.1 ‘de listelenmiştir.

4.5 “... “

Belgeler kontrol memurunun talebi için hazır olmalıdır. Güvenlikleri garanti edildiği, okunabilir ve kolay anlaşılabilir bir durumda ulaşılabilir oldukları müddetçe herhangi bir araçta tutulabilirler.

Kayıtlar proses kabiliyet bilgisi, izleme bilgisi ve her ürün partisi için yapılan herhangi düzeltici eylemi içermelidir. Tutulması istenen kayıtlar Ek.2 ‘de listelenmiştir.

Kayıtlar en az 1 yıl saklanmalıdır, fakat, paketleyici ve ithalatçının yararına eski stokları ile ilgili soruları yanıtlamak için daha uzun süre tutulabilir.

4.6 “ EEC dışındaki ülkelerden yapılan ithalatlar durumunda, ithalatçı firma ölçme ve kontrol yerine tüm sorumluluğu garanti ettiğini belgeler. “

İthalatçı, her ürün için paketleyicinin miktar kontrol sisteminin Direktife uyumluluğunu beyan eden bir sertifika sağlamalıdır.

Hazır ambalajların kontrolü durumunda (her hazır ambalaj içine giren miktarı ölçmeden) ithalatçı, yetkili kurum tarafından talep edildiğinde, üretim hattı için EEA ülkeleri içinde üretilen hazır ambalajlar için istenenlerle benzer kayıtları sunacaktır.

Sertifika:

- a) Üye ülkelerdeki bir yetkili kurum, veya
- b) EU tarafından kabul edilen ihraç eden ülkedeki yetkili kurum tarafından yayımlanabilir.

NOTE: Hangi alternatif olursa olsun, bu ithal eden ülkedeki yetkili kurumun Direktifin Ek.I Madde 5 ile ilgili testleri uygulamasına engel olmaz.

4.7 “ Eğer hazır ambalajın üretimi sırasında Ölçü kapları olarak kullanılan Ölçü şişelerine dair yönetmeliğe (75/107/AT) uygun bir ölçü kabı kullanılmış ve dolun işlemi söz konusu yönetmelik ve bu yönetmelik kapsamında bulunan hükümlere uygun olarak gerçekleştirilmişse, miktarları ambalaj üzerinde hacim birimleri olarak basılmış ürünlere ait kontrol veya ölçme hükümleri yerine getirilmiş sayılır.”

Şablonların onaylanması- veya sertifikasyonu, nominal hacmin, TU1 ve TU2 tolerans işaretlerinin, ölçüm biriminin, şişe tipinin tanımlanmasının, kullanılacak kapatma tipi, ve 20°C kullanılmayacak ise referans sıcaklığı ve sıvının kübik genişleme katsayısını kapsamalıdır. Şablon sadece tasarlanan şişe için kullanılmalıdır.

Şablonlar için uygun olan milimetre olarak ölçeklendirmeli veya milimetre cinsinden karşı düşen hacmi veren bir kalibrasyon eğrisi olmalıdır.

MCB için uygun şablonlar ile test için TU2 ile nominal miktar arasındaki boyun boyutlarının , izin verilen eksik dolunun beşte biri hacimde sıvı ilave edildiğinde,
.....

5 **PAKETLEYİCİ YADA İTHALATÇININ SAHASINDA BAKANLIK YETKİLİLERİNCE YAPILAN KONTROLLAR**

Hazır ambalajların bu Direktifla uygunluğunu sağlayan kontroller üye ülkelerin yetkili kurumları tarafından örnek alma ile paketleyicilerin sahasında, veya bu uygulanabilir değilse, ithalatçının veya tespit edilen temsilcisinin yerinde yapılır.

Kontroller miktar kontrol sisteminin yeterliliğini kapsamalı, uygulandığını teyit etmeli ve uygunluğu düzenli olarak gözden geçirilmelidir.

- a) Cihazların doğruluğu ve uygunluğu ile bunların yeterince desteklendiğini,
- b) Kayıtların yeterliliği ve doğruluklarının o parti içindeki hazır ambalajlar ile kontrolünü,
- c) Ürünlerin etiketlenmesini,
- d) Hazır ambalaj miktarlarını, kapsamalıdır.

Genel olarak 'e' işaretli ürünlerin kontrolü, paketleyicilerin veya ithalatçıların sahasında en az yılda bir kere yapılır.

Bu kontrol, kendi etkinliği açısından Ek II 'de tanımlanmış olan referans yöntem ile mukayese edilebilir olmalıdır.

Kullanılan diğer örnekleme planları için , bkz. Ek 3.

6 **YETKİLİ KURUMLAR TARAFINDAN YAPILAN DİĞER KONTROLLAR**

Bu Direktif, pazarlama prosesinin herhangi aşamasında, özellikle hazır ambalajların Direktif'in şartlarını sağladığının doğrulanması amacıyla üye ülkelerin yetkili kurumlarınca yapılacak diğer kontrolleri engellemez.

BÖLÜM 2 : Konsey Direktifi 76/211/EEC Ek II

Bu ekte, hazır ambalaj partilerinin kontrolü için Direktifin 3. maddesi ve Ek I bölüm 5'te yer alan şartlarının istatistiksel kontrolü için referans yonteme ait prosedürler bulunmaktadır.

1. HAZIR AMBALAJLARIN GERÇEK MİKTARLARININ ÖLÇÜMÜ İÇİN ŞARTLAR

Hata, ölçümün belirsizliğine bağlıdır. Ölçümün genişletilmiş birleşik standart belirsizlikleri ($k=2$) TNE (izin verilen eksik tartım) miktarının beşte birini aşamaz.

2. HAZIR AMBALAJ BÖLÜMİLERİNİN KONTROL ŞARTLARI

2.1 Hazır ambalaj partileri

2.1.2 Hazır ambalajlar paketleme hattı sonunda kontrol edildiklerinde, her parti içindeki sayı, parti büyüklüğüne bir sınırlama olmaksızın, paketleme hattının en fazla bir saatlik çıkışına eşit olacaktır.

Diğer durumlarda parti büyüklüğü 10.000 ile sınırlandırılacaktır.

Bu tanım referans testi yapan denetçiler içindir. Testler hazır ambalajlar hazır olur olmaz uygulanır.

BÖLÜM 3 : Direktif tarafından özel olarak kapsanmayan konular

Giriş

Çalışma grubundaki delegeler Direktif şartlarının uygulanmasında ve Direktifin kapsamadığı konularda çeşitli tecrübelerle sahiptirler. Bu bölüm delegelerce karşılıklı olarak mutabık kalınan ve Direktif'in kapsamadığı konularla ilgilidir. Tasavvur edilir ki, bu konular Direktifin bir sonraki güncelleştirilmelerinde çözülebilir ve VIM (Uluslar arası Metroloji Sözlüğü) ile aynı doğrultuya girmelidir.

.1 Kontrol edilecek miktarlar

Kabul edilmiştir ki, birçok ülke “ortalama sistemi” 10 kg veya 10 l’yi geçen hazır ambalajları kapsamak için OIML R87 içinde mevcut olan aşağıdaki TNE (İzin Verilen eksik tartım) miktarları içerecek şekilde genişletmişlerdir:

Nominal miktar bölgesi	İzin verilen eksik tartım
10 kg ile 15 kg	150g
10 l ile 15 l	150 ml
15 kg ile 25 kg	1 %
15 l ile 25 l	1 %

Bu ürünler Direktif tarafından kontrol edilmedikçe, ‘e’ işareti alamaz.

5g veya 5 ml altında, minimum sistem çok önem kazanan izin verilen eksik tartımlar olarak uygulanmalıdır.

Bazı ürünler için, örn. Kömür gibi, 100 kg veya 100 l ‘ ye kadar sınır değerlerin verilmesi ihtiyacı olabilir.

.2 Fire veren ürünler

Hazır ambalaj içindeki, ürün veya birlikte olduğu malzemenin buharlaşması ile miktarı azalan mamuller fire veren mamuller olarak adlandırılır. Örn. Sabun, peynir, sosis, ekmek veya alkollü içecekler.

Bu ürünler ithalatçı veya paketleyici tarafından EEA pazarına sürüldüğünde Direktif şartlarına uyacaklardır.

Daha sonra, hazır ambalaj içindeki miktar TU2 miktarının altına hiçbir zaman inemezler.

Paketleyici mamulün paketlenildiğinde fire veren bir ürün olduğunu kanıtlamalıdır.

İdeal olarak etiketleme ürünün fire verdiğini net olarak belirtmelidir.

Paketleyicinin kurallarına göre Direktif güncellendiğinde, açıklığa kavuşturulmalıdır.

OIML+ tavsiyeleri mamulün sadece paketleyici/ithalatçının sahasından çıktığında düzeltilmesi gerektiğini işaret eder.

+ OIML R 87 paragraf 2

.3 Sıvı bir ortamda tutulan ürünler

Mamulün süzölmüş (kurumuş) ağırlığı 79/211 Direktifi (89/895 Direktifi ile değiştirilen) ile kabul edilen bir test yöntemi ve mutabık kalınmış toleranslar ile uyuşmalıdır.

.4 Aerosollar içindeki ürünler

Aerosol dağıtıcıları ilgili Direktif hem ağırlık ve hem de hacmin beyan edilmesini şart koşar. Mamul ağırlığı (itici dahil) kolaylıkla belirlenebilir. 80/232/EEC direktifi areosollara belirlenmiş miktarlarda ve belirlenmiş kapasiteli dağıtıcılarda sadece hacim gösterecek şekilde üretilmelerini sağlar. Bu güvenlik temelinde ve hatalı ambalajın önüne geçmeyi sağlayabilir ama miktar kontrolü çok zor ve pahalıdır. OIML + çıkartılacak miktarın ağırlık beyanını tavsiye etmiştir.

.5 Yanıltıcı uygulamalar

Eğer hazır ambalaj içindeki miktar (Nominal miktar) paketleyici tarafından azaltılmış ise, tüketici hiçbir şekilde yanıltılamaz. Son araştırmalar göstermiştir ki, tüketici ambalajın ebadına beyan edilen nominal miktardan daha fazla dikkat vermektedir. OIML R79 Bölüm 6 tüketicinin yanıltılmamasını garanti etmek için gayret etmekte ve paketleyicilerin adil rekabeti için aşğıdaki tavsiyeleri saptamıştır:

6.1 Dolum seviyesi

Ambalajlar öyle bir usul ile doldurulmalıdır ki, alıcı makul olmayan bir şekilde içerdiği ürünün miktarı veya kimliği ile ilgili olarak yanıltılmamalı, imalatçı veya paketleyici için gerekli olan bilinen ve kabul edilmiş üretim uygulamaları dikkate alınır.

6.2 Ambalaj tasarımı ve gösterge

Ambalajlar öyle bir usul ile üretilmeli, tasarlanmalı ve gösterilmelidir ki, alıcı makul olmayan bir şekilde içerdiği ürünün miktarı veya kimliği ile ilgili olarak yanıltılmamalı.

6.3 Etiketleme

Bir hazır ambalajlı mamül, ambalajı üzerinde birden fazla yerinde etiketlenmiş ise, tüm etiketler üzerindeki bilgiler eş ve Direktif şartları ile uyumlu olmalıdır.

+ OIML R 79 Paragraf 5.5.2

Ek 1 Paketleyici ve ithalatçı tarafından kullanılmasına izin verilen cihazlar

Tüm cihazlar için

Tüm kalibrasyonlar ulusal ve uluslar arası standartlara göre izlenebilir olacak ve sertifikalar ölçümleri ve ölçüm belirsizliklerini belirtmelidir.

Tüm cihazlar, miktar kontrol sistemi fazla dolun garantisini hedeflemedikçe, eğer sistemin toplam genişletilmiş ölçüm belirsizliği ($k=2$) , izin verilen eksim tartım miktarının (TNE) beşte birini geçmiyor ise uygun sayılırlar.

Tüm cihazlar doğruluğu sağlamak için desteklenmeli ve periyodik olarak kalibre edilmeli, veya eğer yerel yasalar gerektiriyor ise tekrar onaylanmalıdır. Kalibrasyon süresi, kullanıcının daha önceki kayıtlarına dayanarak, herhangi izin verilen hata bölgesi veya mutabık kalınmış toleransları aşmayacağını kanıtlayacağı süreyi geçemez.

Ambalaj yapımında kullanılan cihazlar (her paket içeriğinin ölçüldüğü yerdeki)

Yasalarla uyumluluğu onaylanmalı, veya, yasal kontrol olmadığı durumda bu amaçla yetkili kurum tarafından belgelenmiş veya onaylanmış olmalı.

Ambalaj kontrolü için kullanılan ekipmanlar (Sadece örnek ambalajların test edildiği yerdekiler)

- a) Otomatik olmayan tartı aletleri 90/384 Direktifine uygun, veya daha önceki uygulanan yasaya uygun, ve onaylı
  - b1) Otomatik tartı aletleri tip veya uygunluk gerektiren yerel yasa ile uyumlu
  - b2) Hacim ölçücüler onaylı olacak ve yerel yasaya uygun olarak kalibre edilecekler.
  - c) MCB (Ölçü kablari olarak kullanılan şişeler) için kullanılan Şablonlar onaylı olacak ve yerel yasaya uygun olarak kalibre edilecekler.
  - d) Termometreler ve yoğunluk ölçerler onaylı olacak ve yerel yasaya uygun olarak kalibre edilecekler.
-

Ek 2 Paketleyici tarafından tutulacak kayıtlar

1 Mamulün kimliği ve özellikleri

1.1 Mamul kimliği

Parti bilgisi

- 1.2 Parti kimliği
- 1.3 Parti büyüklüğü
- 1.4 Var ise yoğunluğu
- 1.5 Nominal miktarı

Bitmiş mamulün kontrolünün yapılacağı yer (cihaz)

- 1.6 Hedef değer veya Otomatik ağırlık kontrol cihazları (Checkweigher) için kesme değerler
- 1.7 Kontrol sınırlarının ortalama miktarı
- 1.8 Proses değişim sınırları
- 1.9 Dara değişimi ve diğer hesaba katılacaklar
- 1.10 Otomatik ağırlık kontrol cihazları için- belirsizlik bölgesi, veri toplama ve hesaplama kontrolleri

2 Üretim kontrolleri

- 2.1 Kontrol noktası/imalat hattı tanımı
- 2.2 Mamül kimlik referansı
- 2.3 Parti kimliği
- 2.4 Örnekleme zamanı
- 2.5 Bir örneklemedeki ambalaj sayısı
- 2.6 Var ise dara
- 2.7 Gerçek net miktarların (Örneklemenin) ortalama ve varyantı
- 2.8 Gerçek net miktarların (Partinin) ortalama ve varyantı
- 2.9 TU1 altındaki hazır ambalajların sayısı (%) ve > 2,5% iken alınan düzeltici eylem
- 2.10 TU2 altındaki hazır ambalajların sayısı (%) ve alınan düzeltici eylem
- 2.11 Otomatik Ağırlık Kontrol terazileri için sürüklenmeye engel olan kesme değerleri üzerine kontroller

3 Parti testleri (Küçük boyutlu üretim)

- 3.1 2.7 ve 2.8 hariç yukarıdakilerin aynısı

4 Düzeltici eylem ve yeniden gözden geçirme

- 4.1 Şüpheli ambalajların izolasyonunu gösteren kayıtlar; düzeltme veya imha
- 4.2 Miktar kontrol sisteminin yeniden gözden geçirilmesi en az yıllık olarak, veya imalat hattı veya ürün değişiminde.

5 Saklama

Örnekleme verileri en az bir yıl süre ile saklanır, toplanmış ve genel bilgiler mamulün kullanma süresi bitiminden (yasalarca veya sistemin sertifikasyonu tarafından aksi belirtilmedikçe) bir yıl sonraya kadar.

Ek 3

.1 Referans testlerle karşılaştırılabilen testler

Direktif Ek 1 madde 5 'te yer alanlarla eşdeğer şartları sağlayan diğer örnekleme planları kabul edilebilir. Böyle planları öne süren ülkeler şartların sağlandığına dair yazılı kanıtları sağlamalıdır.

Kabul edilebilir örnekleme planları:

Hatalı ambalajlar (standart olmayan ambalajlar) için tek bir örnekleme planı UK ve Almanya tarafından öne sürülmüştür.

Hatalı ambalajlar (standart olmayan ambalajlar) için tek bir örnekleme planı için kriter:

Grup içindeki sayı	Örnek sayısı	Kabul kriteri	Ret kriteri
100 ile 500	50	3	4
501 ile 3200	80	5	6
3200 'den büyük	125	7	8

Alman örnekleme planı örnekleme içindeki (uygun k değerini kullanarak) tüm örneklerin ağırlığına dayanan ortalama miktar için farklı bir kabul kriterine de sahiptir, sadece 50 'lik alt örnek değil.

Tahribatlı bir çiftli örnekleme planı Belçika ve Hollanda tarafından kullanılır. Ortalama için test tartılan ambalaj toplam sayısına (60,100 veya 160 olabilir) uygun bir t-çarpanı ile uygulanır.

Bu Direktif Ek II paragraf 2.3.3 te yer alan kriterden farklıdır.

Partideki sayı	Örnekleme sırası	Örnek sayısı	Toplam sayı	Kabul kriteri Ortalama $\geq Q_n - \dots$
100-500	1.	30	30	0,503 s
	2.	30	60	0,334 s
500-3200	1.	50	50	0,379 s
	2.	50	100	0,263 s
3200-	1.	80	80	0,296 s
	2.	80	160	0,204 s

.2 100 ambalajdan az olan grupların testi

Direktif 100 'lük veya daha fazla partiler için uygulanır ve 100 ambalajdan daha küçük partiler için bir plan ve kriter belirtmez.

100 'den fazla ambalajdan küçük partiler için tahribatsız bir test İsveç tarafından sağlanmıştır.

Hatalı hazır ambalajlar için:

Partideki sayı	Örnek sayısı	Kabul kriteri	Ret kriteri
< 40	Tüm parti	0	1
40 – 79	Tüm parti	1	2
80 - 99	Tüm parti	2	3

Ortalama için:

Partideki sayı	Örnek sayısı	Kabul kriteri	Ret kriteri
Sayıdan bağımsız	Tüm parti	Ortalama $\geq Q_n$	Ortalama $< Q_n$